

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ant. Augustini Archiep. Tarracon. De Emendatione Gratiani Libri Duo

Agustín, Antonio

Dvisbvirgi ad Rhenvm ; Arnhemii, 1676

II. De eadem re, ex eodem concilio Eugenii, & Leonis

urn:nbn:de:hbz:466:1-10603

bea in quibusdam litteris. Et Græci Imperatores χρυσόβελλον appellabant^a litteras eorum aurea bulla exornatas. Cetera poterunt alio die conferri. Nostis enim occupationes meas. B. Ita fiat. ¹¹

De eadem Re ex eodem Concilio Eugenio, & Leonis.

DIALOGUS SECUNDUS.

B Cum à te heri discessimus, petebat C. à me, cur *bullas* existimarem dictas Pontificias litteras. Dixi ab illo sigillo, quod in singulis pendere solet. Sed cur sigillum id bulla diceretur, à te petendum esse. A. Nonne meministis bullam dici Romanis, quam pueri supra togam prætextam ferrent è collo pendentem, quod cordis, sive lunæ speciem obtineret, sive à Græca voce βελή, quæ consilium signifi-

^a *Vid. Balsamo ad Photium, cum scholiis.*

¹¹ *Distinct. 72. cap. 1. hæc in eodem libro inscriptio est. Unde Leo Papa ait. Episcopus subiecto sibi sacerdoti, vel alii clerico, nisi ab ipso postulatus &c. In margine est. Ans. l. 6. c. 122. (imperfecta hæc sunt. Vide lib. 1. dial. 16. add. 3. in fine.)*

significat, sive à Latina bulla pro tumore, ut cum dicimus, homo bulla, aut cum in vestibus auream bullam, aut in aquæ ferventis spuma ebullire appellamus, bullas illas facere. C. Credo me apud Plutarchum, Festum, & Macro- bium hoc ipsum legisse, sed non suspicabar inde Pontificias litteras nomen sumpsisse. Nunc vocis illius abs te heri usurpatæ memor *χευσό- βεβλον*, facile inducor, ut credam illam fuisse originem bullarum Apostolicarum. B. In ean- dem ego sententiam accedo. A. Quid nobis re- liqui est ex illis duorum Pontificum conciliis? B. *Caput XIX.*^a *Anacleto Papa* adscribit Gratia- nus, *Lothario Imperatori* collectio legum Lon- gobardicarum. A. Magnam tu varietatem nar- ras. Sed quid in aliis verbis lucri est? B. Ini- tio, *Episcopi*, scribendum est, non *Episcopus*; & *actionem* non *actiones*: cetera levia sunt, *ut propriis suis actionibus* quod Gratianus habet, *pro suis actionibus*.ⁱ Quod sequitur *caput XX.*

Z 4 conjungi

^a 5. q. 3. cap. ult. Longob. de advocat. libr. 2. tit. 47.

ⁱ *Inscriptio cap. ult. 5. q. 3. in editione Romana hæc est. Item Anacletus Papa. Quia episcopus &c. In notis hæc sunt. Hoc capitulum, quod ex Anacleto citatur, habetur in concilio Eugenii*
Pape

conjugi debuit à Gratiano : ut discuteret Episcopus, cur sacerdos advocatum non inveniret. Sed venio ad *caput XXI.*^a quod ex *Romana synodo* appellat Gratianus, & evangelia, sive *epitome* solvenda sunt ei, qui invenerit, quamnam ea synodus fuerit. A. Vide C. quid Anselmus,^b & liber Cæsaraugustan.^c scripserint. C. *Leoni* adscribit Anselmus, in Cæsaraugustan. inscriptio desideratur. B. Plura sunt in his conciliis, quam in tribus collectionibus. Anselmus tamen plura refert, quam ceteri : & liber Cæsaraug. Gratiano plenior est. Post illa verba, *pro sacro officio illius diocesis, sive dioceseos*, ut in conciliis est, additur, & *bonæ auctoritatis dimissoriam*, sive, & *idoneos auctoritate dimissoriam*. Et *bonæ auctoritatis dimissoria*, habet Anselmus : *dimissione*, Cæsaraugustanus. A. Prior scriptura placet magis, & *bonæ auctoritatis dimissoriam*. B. Post verbum *commendare*, additur

^a 16. q. 7. c. 33. *monasterium*. ^b *Ansel. lib. 5. c. 73.* ^c *Cæs. lib. 8. c. 43.*

Papæ secundi tempore Ludovici, ac Lotharii Imperator. habito c. 19. Quod etiam à Leone quarto est repetitum. Ex quo canone Lotharius lib 2. legum Longobard. tit. de advocatis, & Vicedominis, octavum capitulare composuit. In verbis nihil est mutatum.

tur in utroque concilio: *ita ut ad placita, & ad justam reverentiam ipsius Episcopi obedienter sacerdotes recurrat.* Eadem cum aliqua varietate sunt in Cæsaraugust. major varietas est apud Anselmum. Sed neutrius habendam rationem existimo. Illud addit *Leo quartus. Si vero superbia elevatus, vel alio quolibet modo, à propriis se subtrahere maluerit mandatis Episcopi, canonicis eum decernimus ultionibus subjacere.* C. Horum verborum pars est apud Anselmum. A. Ex his facile cognosces, quantum intersit ex fonte haurire, aut ex rivulis, & stagnis, ac lacub.² B. *Caput XXI. non ad Gratianum, sed ad veterem illam Bernardi Papiensis tui collectionem primam Decretalium pertinet. Quod enim sub titulo de religiosis domibus^a ex decretis Eugenii Papæ refertur, hujus concilii est.* A. Recita mihi concilii verba, sunt enim in nostris libris parum apte scripta. B. *De xenodochiis & aliis similibus locis. Eugenius in titulo. De xenodochiis,*

Z 5

ptocho-

^a cap. 2. de relig. dom. in 1. collect. cap. 3. e. tit. Gregor. IX.

² Capitis 33. Monasterium. 16. q. 7. hæc in eodem libro inscriptio est. Item ex Romana synodo Eugenii II. & Leonis IV. c. 21. Nulla varietas notatur, præter ad vocem invito, al. invite, in marg. Anselmi vero nomen non est adjectum.

*prochotrophis, nosocomis, & orphanotrophis, eremocomis, & monasteriis tam monachorum quam sanctimonialium. Leo quartus. C. Legi nuper in Juliani epitome Novelle VII.^a horum nominum differentiam, illud solum eremocomis illic non est. A. Fortasse gerontocomis scribi oportet, quod illic esse non dubito. B. Quid si hæc vox ad eremitas educandos referatur? A. Non recte composita videtur. Sed perge tu, & quod cœperas, refer. B. Capitis ipsius verba sunt hæc, *Per sollicitudinem Episcoporum hæc, quorum dioceseos existunt, ad easdem utilitates, quibus constituta sunt, ordinentur. ut debiti panes atque cura pertinentibus revertantur.* In his ultimis verbis est aliqua varietas. *dediti panes aquæ*, est alicubi: *debitis atque cura revertantur*, alibi omiſſa voce *pertinentibus*, *recitantur* pro *revertantur*, invenio etiam scriptum. *Mihi reddantur* non ineptum videretur. A. Ego vocem *cura*, in, *roga*, mutarem. C. Quid ea vox significat? A. Ita dicebatur, quod erogari solebat, ut ex Pontificali, & Anastasii historia cognovimus. Sic igitur lego. *ut debiti panes, atque roga pertinentibus reddantur*, seu *revertantur*. B. Mihi id vehementer placet. Sequuntur Leonis verba. *Qualiter Deo vacantes inopia, vel necessitatibus**

nullatenus
^a Capit. lib. 2. c. 29. Ivo part. 17. c. ult. decret. Cas. lib. 7. c. 80.

nullatenus occupentur : sed omni expulsa cura,
purius in Dei servitio valeant mentibus permanere.

A. Purioribus, pro purius mutandum censeo. 3

B. Caput xxvi. refert Gratianus, ^a ut ex concilio Leonis Papæ. Quarti addit Anselmus ^b non male. A. In libro Cæsaraugustano ^c est : ex concilio Gregorii primi Papæ, ineptissime, sed varietatem audiamus. B. Superposita, pro supposita; prospector, pro perspector : & pro illis, non illicitis exactioibus opprimantur, in eo concilio est : quam illicitis exactis dationibus opprimantur. C. Anselmus habet superposita, & perspector, cetera ut concilium. A. Vide librum Cæsaraugustanum. C. Convenit cum Anselmo una excepta voce : est enim illic ; quam illicitis exactis, vel dationibus opprimantur. A. Vox, quam, pro, magis quam, vel, potius quam, posita esse videtur. B. Ita existimo : ut illud, ^d Bonum est sperare in Domino, quam sperare in Principibus, & alia sexcenta, quæ in emendationibus refert.

Leonis

^a 16. q. 1. c. 62. nulli. ^b Ans. lib. 6. c. 166.

^c Cas. lib. 4. c. 89. ^d Psalm 117. b.

3 Hæc inscriptio est capituli tertii de relig. domib. Ex decretis Eugenii Papæ. De xenodochiis, & aliis, &c. In margine est. Hoc reperi in 1. compilatione e. tit. c. 2. & hic, non alibi. (Fons emittitur.)

Leonis verba sunt illa: *Quia Dominus pascere, & docere nos docuit, & quæ sequuntur.* 4 *Caput XXIX. ex decreto Eugenii Papa refert Gratianus; a ex decretis ejusdem, liber Tarraconens. b capite XXVIII. addit Burchard. c cap. XXVI. Ivo d in excerptionibus omnes epitomen, non verba referunt, quæ ita initio concepta sunt. Femina vero, quæ habitum religiosum, aut velamen obtentu religiositatis susceperunt, cum essent viri potentes; deinceps viro sociari non permittantur: sed eligentes monasteria regulariter vivant, aut in domibus susceptum habitum caste observent, contra autem turpes inventæ providentia Episcopi emendentur. His Eugenii Minoris verbis addit alia Leo non contemnenda. 5 *Caput XXXII. à Cratiano**

^a 27. q. 1. c. 31. mulieres. ^b Tarr. l. 6. c. 232.
^c Burc. lib. 8. c. 54. ^d Ivo par. 7. c. 72. decr.

4 *Ante caput 62. Nulli Episcoporum. 16. quest. 1. hæc verba sunt in libro Romano. Unde in concilio Leonis Papæ IV. cap. 26. statutum est. In margine hæc sunt. Polyc. l. 4. tit. 21. Anselm. l. 6. c. 166. Ad verba superposita in angariis, est in marg. in vulgatis erat (supposita) & ad vocem prospiciat, al. perspiciat. & ad vocem exactionibus al. exactis dationibus.*

5 *In eodem libro inscriptio cap. 31. Mulieres obtentu. 27. q. 1. hæc est. Item ex decreto Eugenii*

tiano^a refertur ex synodo habita ab Eugenio Papa. A. Eidem Eugenio adscribit partem ejusd. capituli liber Cæsaraugust.^b B. Pro illis verbis, qui inviti sine justa offensionis causa sunt intromissi, illic est: qui in monasterio inviti, & injuste sine offensione sunt intromissi: aut ut alius liber habet, qui invite sine justa offensionis crimine monasterius sunt intromissi. A. vide, quid in Cæsaraug. sit. C. Si qui sine ostenso crimine inviti in monasterium mittuntur. A. Sententia eadem est in omnibus, illud tamen eligo, qui invite sine justa offensionis crimine monasteriis sunt intromissi. Sed quid est, quod extremo capite dicitur: sicut in decreto sanctissimi Leonis Papæ continetur libro sexto? quis ille sextus Leonis liber est? B. Recte Contius notam addidit illis verbis, libro sexto: quæ nulla sunt in concilio Eugenii. Videtur autem Leonis mentio fieri: quia Leo capite xxvi. & xxvii. ut in Corpore canonum est, ex epist. xc. ad Rusticum Narbon. Episcopum, cap. xii. & xiii. idem

^a 20. q. i. c. 9. sicut qui. ^b Cæs. lib. 9. c. ii.

nii Papæ secundi in concilio Romano c. 29. Et in margine est. Polyc. l. 4. tit. 34. Burch. l. 8. c. 54. Ivo part. 7. c. 72. Et in notis. In concilio, quod extat in bibliotheca Vaticana, hæc sunt ipsa decreti verba. Feminae vero &c. usque ad verbum observent, ut in dialogo,

idem statuisset. ⁶ *Caput xxxiii. Clementi ad-*
scribit Gratianus, a quod à te credo esse rela-
tum. b Quod dicitur, à laicorum loco, illic est,
à laicorum, voce tertia omiffa. & pro verbis ex-
tremis, sacra officia exercere, habet id conci-
lium in margine, sacra officia celebrari. Addun-
tur postea à Leone quarto plura non inutilia.
Hujus capit. mentio fit à Sigiberto historico, sed
falso Leo V. appellatur auctor. In libro Cæsar-
august. c Eugenio Papæ aliis verbis eadem sen-
tentia adscribitur. 7 Venio ad xxxiv. caput,
quod inscribitur de scholiis reparandis pro studio
litterar. id Gratianus ex synodo Eugenii Papæ re-
fert distinct. xxxvii. d Non recte Eugenio tertio
Contius adscripsit, à quo nescio, an aliquid

Gratia-

^a De consecr. d. 2. cap. 30. sacerdotum. ^b Dia-
 log. 13. ^c Cas. lib. 8. cap. 27. ^d Dist. 37. c. 12.
 de quibusdam.

⁶ Gratiani verba sunt ante caput 9. Sicut qui.
 20. q. 1. in eodem libro. Sic & illud intelligen-
 dum est, quod est statutum in synodo habita
 ab Eugenio Papa II. c. 32. In verbis nulla varie-
 tas notatur. Qui inviti sine justæ offensionis cau-
 sa sunt intromissi. Et postea. sicut in decreto san-
 ctissimi Leonis Papæ manifestissime continetur.

⁷ De inscriptione cap. 30. Sacerdotum, de con-
 secrat. dist. 2. scriptum est in dialogo 13. addit. 1.

Gratianus acceperit. Ivo Carnoten.^a ita inscripfit: *Synodus Eugenii Papæ tempore Ludovici. Pro illis verbis: ab universis Episcopis, subjectis plebibus, scriptum invenio in concilio, & apud Ivonem universis Episc. subjectisque plebib. voce AB omiffa. At in Gratiani lib. Thomafiano, universis Episcopis, subjectisque plebibus. A. Mutatio placet. B. Quod vero postea est: qui studia litterarum, liberaliumque artium dogmata assidue doceant: plenius est in his duobus conciliis: qui studia litterarum, liberaliumque artium, ac sancta habentes dogmata, assidue doceant. A. Hæc recipienda esse ostendunt, quæ sequuntur verba. Quia in his maxime divina manifestantur, atque declarantur mandata. Sed quid apud Ivonem est? C. Post vocem artium, tantum est: habentes dogmata doceant. B. Vide, quid Leo addiderit: Et si liberalium artium præceptores, in plebib. ut assolet, raro inveniuntur; tamen divina scriptura magistri, & institutores ecclesiastici officii nullatenus desint &c. A. Hæc omitti non debuerunt.⁸ De ceteris cras, aut perendie videbimus.*

De

^a Ivo par. 4. c. 214.

⁸ Caput 12. De quibusdam. dist. 37. in eodem libro na inscribitur. Item ex synodo Eugenii Papæ

De eadem Re.

DIALOGUS TERTIUS.

A. Qua de re nunc inter vos agebatis? **B.** De tempore, quo hæc duo Eugenii & Leonis concilia habita sunt. **A.** Quid igitur certi est? Dixisti enim heri, Ivonem Carnotensem tempore Ludovici affirmasse habitam esse Eugenii synodum.

pæ secundi. *In marg. est.* Ivo p. 4. c. 214. Anselm. l. 7. c. 2. Polyc. l. 4. tit. 32. *In notis.* Eugenii] Apud Anselmum citatur ex synodo habita Romæ in consist. Lateran. à Beato. In Polyc. eodem modo, & additur nomen Eugenii, ex quo etiam citat Ivo. Inventum vero est in synodo Eugenii Papæ II. & in synodo Leonis IV. quarum synodorum ut alibi dictum est, exemplaria sunt in Vaticana bibliotheca. In indice etiam synodi à Gregorio VII. Romæ habitæ talis cujusdam capituli hæc ponitur summa. Ut omnes Episcopi artes litterarum in suis ecclesiis doceri faciant. *In verbis nulla est varietas. Editum autem est.* Idcirco in universis Episcopis, subjectisque plebibus. *Et postea.* Qui studia litterarum, liberaliumque artium dogmata assidue doceant.